

Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden
Steunpunt

Aan: Partijen van de Tweede Kamer
Woordvoerders Vreemdelingenbeleid

Utrecht, 8 maart 2013

Betreft: Algemeen Overleg 11 en 13 maart 2013
Diverse onderwerpen

Geachte Kamerleden,

Stichting LOS heeft als kenniscentrum hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning veel informatie over de leefsituatie van ongedocumenteerden in Nederland. Vanuit deze ervaring willen wij u de volgende vragen voorleggen, die u mogelijk mee kunt nemen bij het komend Algemeen Overleg.

Achtereenvolgens behandelen wij in deze brief:

1. Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met verruiming van de bevoegdheden in het kader van het vreemdelingtoezicht (kst 32528)
2. Terugkeer van gezinnen vanuit gezinslocaties (kst 29344: 107)
3. Resultaatafspraak Intensivering Vreemdelingtoezicht 2012-2014 (kst 29628: 347)
4. Monitoring nieuw beleid beperking bewaring alleenstaande minderjarige vreemdelingen (kst 27062: 86)
5. Beleidsreactie op rapporten van de Inspectie Veiligheid en Justitie (kst 24587: 482)
6. Vluchtkerk en vluchthuis: recht op onderdak

Hieronder volgt een nadere toelichting per onderwerp:

1. Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met verruiming van de bevoegdheden in het kader van het vreemdelingtoezicht (kst 32528)

In dit kader vragen wij ons af wat de relatie is van de nieuwe bevoegdheid tot doorzoeking van woningen met de strafbaarstelling van illegaal verblijf. Volgens het Wetboek van Strafvordering, art 55a¹, is doorzoeking van woningen alleen geoorloofd bij verdenking van een misdrijf waarop een maximale gevangenisstraf van 4 jaar is gesteld, of, bij personen zonder vaste verblijfplaats, waarbij gevangenisstraf is gesteld (art 67²). In het licht van de nieuwe wetgeving strafbaarstelling van illegaal verblijf, wat als overtreding wordt gezien zonder dreiging van gevangenisstraf, is huiszoeking dan ook disproportioneel.

2. Terugkeer van gezinnen vanuit gezinslocaties (kst 29344: 107)

De cijfers uit deze rapportage tonen aan dat sinds de start van de gezinslocaties (juli 2010) tot november 2012, 1560 personen (430 gezinnen) in de gezinslocaties zijn opgevangen. Van dit aantal zijn maar 100 personen (30 gezinnen) aantoonbaar uit Nederland vertrokken, waarvan de helft na vreemdelingendetentie en de andere helft vanuit de gezinslocatie zelf. Dat is minder dan 10% van de bewoners. De kwaliteit van de huisvesting zou daarom beter op de lange duur van het verblijf afgestemd moeten worden.

Het dubbele van dit aantal is uit de gezinslocatie MOB gegaan (190 personen, 79 gezinnen). Vermoed wordt dat zij nog in Nederland verblijven, maar onvindbaar zijn voor de overheid. Het tekent de wanhoop van deze gezinnen, dat zij blijkbaar het verblijf zonder voorzieningen in Nederland verkiezen, boven terugkeer. Dit roept vragen op over de huidige leefomstandigheden van de kinderen. Het roept ook vragen op over ons toelatingsbeleid.

3. Resultaatafpraak Intensivering Vreemdelingtoezicht 2012-2014 (kst 29628: 347)

Uit deze brief blijkt de inzet van de staatssecretaris om meer menskracht in te zetten ten behoeve van het vreemdelingtoezicht, en ook meer controles op straat te willen uitvoeren. De laatste tijd bereiken ons al meer berichten over aanhoudingen van vreemdelingen op straat, met soms verzochte aanleidingen. Het lijkt er dan ook op dat dit beleid al is ingezet.

¹ Art 55a In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit of in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in [artikel 67, eerste lid](#), kan iedere opsporingsambtenaar ter aanhouding van de verdachte elke plaats doorzoeken. Hij behoeft daartoe de machtiging van de officier van justitie, behoudens het geval van dringende noodzakelijkheid. In het laatste geval wordt de officier van justitie onverwijld van de doorzoeking op de hoogte gesteld.

² **art 67 lid 1** Een bevel tot voorlopige hechtenis kan worden gegeven in geval van verdenking van:

a. een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld; (...)

lid 2. Het bevel kan voorts worden gegeven indien geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland van de verdachte kan worden vastgesteld en hij verdacht wordt van een misdrijf waarvan de rechtbanken kennis nemen en waarop, naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld.

lid 3. De voorgaande leden van dit artikel vinden alleen toepassing wanneer uit feiten of omstandigheden blijkt van ernstige bezwaren tegen de verdachte.

De vraag is hoe gegarandeerd wordt dat de opsporing op straat niet willekeurig plaatsvindt en dat geen sprake is van ethnic profiling. Hoe staat deze opsporing in relatie met de Strafbaarstelling van illegaal verblijf, waarin gesteld wordt dat er niet extra opgespoord zal worden? En hoe wordt gegarandeerd dat de extra opsporing er niet toe zal leiden dat migranten zonder verblijfsvergunning nog meer ondergronds gaan leven en afhankelijker worden van uitbuiting? Tevens is de vraag of de verhoogde inzet op illegaal verblijf niet ten koste gaat van de opsporing van echte criminaliteit.

4. Monitoring nieuw beleid beperking bewaring alleenstaande minderjarige vreemdelingen (kst 27062: 86)

Het is verheugend dat de staatssecretaris besloten heeft de detentie van AMV's blijvend te beperken tot AMV's met criminele antecedenten en AMV's die zich onttrokken hebben aan toezicht. Toch blijft het verontrustend dat de detentieduur van deze groep AMV's even lang is gebleven, namelijk 50 dagen.

Dit roept bij ons de volgende vragen op: kan de staatssecretaris de groep gedetineerde AMV's uitsplitsen naar AMV's met criminele antecedenten en AMV's die vast zitten omdat zij zich eerder aan het toezicht hebben onttrokken? En kan de staatssecretaris inzicht geven in de wijze van beëindiging van de vreemdelingendetentie van deze groep: worden zij effectief uitgezet of worden zij weer vrijgelaten? En waar verblijven zij na hun vrijlating? Was de detentie noodzakelijk met het oog op hun uitzetting?

5. Beleidsreactie op rapporten van de Inspectie Veiligheid en Justitie (kst 24587: 482)

De informatie over de frequentie waarmee vreemdelingen in afzondering geplaatst worden is schokkend nieuws. Graag vernemen wij hoe vergelijkbare cijfers over plaatsing in afzondering van gedetineerden in gewone Huizen van Bewaring en in gewone gevangenissen. Zijn de aanleiding, de frequentie, en de duur van de afzondering vergelijkbaar? Hoe verklaart de staatssecretaris de verschillen?

In het bericht wordt gesproken over afweging van alternatieven. Graag vernemen wij ook gegevens hierover: hoe vaak worden alternatieven ingezet, welke alternatieven en met welk resultaat? Welke afwegingen worden daarbij gehanteerd?

En tenslotte lijkt de afzonderingsmaatregel deels ook ingegeven door het weigerachtig gedrag van de vreemdeling. Het is Stichting LOS bekend, vanwege onze ervaring met het Meldpunt Vreemdelingendetentie, dat er regelmatig spanningen zijn tussen ingesloten vreemdelingen en bewakingspersoneel. Het personeel heeft de macht om plaatsing in afzondering op te leggen, maar een betere bejegening zou de noodzaak hiertoe kunnen wegnemen. Wat wordt gedaan om dergelijke incidenten te voorkomen?

6. Vluchtkerk en vluchthuis: recht op onderdak

Hoewel niet geagendeerd, gaan wij ervan uit dat dit onderwerp prominent op de agenda van het AO op 13 maart zal staan. De tentenkampen van het afgelopen jaar, en de daaruit voortgevloeide bezettingen van de kerken in Amsterdam en Den Haag, stellen ons voor de vraag of Nederland met haar beleid van 'opstraatzetten' van uitgeprocedeerde asielzoekers haar internationale verplichtingen nakomt. In januari heeft de Protestantse Kerk, via de CEC, een klacht ingediend over het recht op onderdak voor ongedocumenteerden in Nederland. De zorgen leven breed.

Wat Stichting LOS betreft, mag het recht op onderdak niet beperkt worden tot vreemdelingen die 'meewerken aan terugkeer', of die 'aantoonbaar buiten schuld in Nederland verblijven'. Uithongeren van migranten past een beschaafde samenleving niet. Opvang en toegang tot voorzieningen voorkomt bovendien dat vreemdelingen op ongewenste wijzen in hun levensonderhoud moeten voorzien. Daarmee worden mogelijke overlast en maatschappelijk ongewenste verschijnselen voorkomen.

Wij hopen dat u deze informatie bij de debatten op 11 en 13 maart a.s. kunt inbrengen.

Hoogachtend,

Rian Ederveen, beleidsmedewerkster Stichting LOS